

افزودنی های خوراک طیور

نویسنده: سعید مصلحی

ریحانه گرجی

توجه روز افزون جامعه جهانی به سمت مصرف فرآورده‌های غذایی سالم، عاری از مواد شیمیایی و آنتی بیوتیک‌ها (فرآورده‌های ارگانیک) موجب برقراری استانداردهای جدید برای مواد غذایی به ویژه تولیدات دامی شده است. در این رابطه مصرف آنتی بیوتیک‌های محرک رشد در بسیاری از کشورها منع شده و ترکیبات گیاهی به عنوان محرک رشد و سلامتی جایگزین آنها گردیده است.

یکی از گروه‌های مواد موثره گیاهان، اسانس‌ها^۱ هستند. اسانس‌ها از نظر ترکیب شیمیایی همگن نیستند، بلکه به صورت ترکیب‌های مختلفی مشاهده می‌شوند، ولی به طور کلی از گروه شیمیایی موسوم به ترپن‌ها هستند و یا منشا ترپنی^۲ دارند. این ترکیبات معمولاً از بو و مزه تندی برخوردارند و وزن مخصوص آنها اغلب از آب کمتر است. این مواد به روغن‌های فرار^۳ یا روغن‌های خاص^۴ نیز معروفند.

اسانس‌ها در سلول‌ها و کرک‌های ترش‌هی منفرد و یا مجتمع، غده‌های ترش‌هی، مجاری ترش‌هی در قسمت‌های سطحی و درونی اندام‌های مختلف برگ‌ها، میوه‌ها، جوانه‌ها و شاخه‌های گیاهان وجود دارند. سلول‌ها و بافت‌های ترش‌هی مذکور ممکن است تنها در یک اندام گیاه وجود داشته باشند (مثلاً تنها در گل یا میوه) و یا ممکن است در اندام‌های مختلف گیاه پراکنده باشند. در این صورت اسانس‌های حاصله از نظر کمیت، کیفیت و همچنین عناصر و اجزاء تشکیل دهنده از اندامی به اندام دیگر تفاوت دارند، به طوری که مثلاً تولیدکنندگان عطر و ادکلن به خوبی می‌دانند که اسانس‌های حاصل از گل‌های نارنج تلخ در مقایسه با اسانس‌های استخراج شده از پوست و میوه این گیاه از کیفیت و ارزش بیشتری برخوردار می‌باشند. از این رو یکی از

¹ Essence

² Terpenes

³ Volatile Oils

⁴ Essential Oils

مهمترین مسائل گیاهان دارویی مطالعه و تحقیق در مورد اسانس موجود در اندام های مختلف یک گیاه و مقایسه آنها از نظر میزان کیفیت و کمیت با یکدیگر می باشد. اسانس ها معمولاً در داخل سلول های گیاهی به شکل قطرات کروری و گلبول مانند جای گرفته اند. وجود اسانس تنها در حدود ۲۰۰۰ گونه از ۲۵۰۰۰۰ گونه گیاه گلداری که تاکنون شناخته شده، گزارش گردیده است. مهمترین گیاهان دارویی حاوی اسانس متعلق به خانواده های نعناع، سراب، مورد، گشنیز، کاسنی، سرو و تعداد کمی از گیاهان دیگر می باشد.

اسانس ها معمولاً دارای خواص فیزیکی و شیمیایی زیر هستند:

اسانس ها موادی فرار هستند، در الکل و دیگر حلال های آلی حل می شوند، وقتی که تازه باشند عمدتاً بیرنگ به نظر می رسند که در این حالت هیچ گونه شباهتی به مواد روغنی ندارند.

اسانس ها معمولاً متعلق به ترپن ها، سزکویی ترپن ها، الکل ها، آلدئید ها، استرها، فنل ها، اتر ها و پراکسیدها می باشند. این مواد غالباً مانع رشد باکتری می گردند و خاصیت ضد تورم، ضد دل درد، آرام بخش، ضد نفخ، اشتها آور و گاهی اوقات خاصیت خلط آوری دارند.

یکی از مهمترین معضلات در مرغداری تنش و استرس می باشد که به اشکال مختلف به اقتصاد صنعت طیور آسیب می رساند. انواع مختلفی از استرس ها در صنعت طیور وجود دارند که باعث کاهش عملکرد و تلفات می گردد.

استرس حرارتی

استرس حرارتی عبارتست از افزایش (یا کاهش) دمای سالن پرورشی به مقدار بیشتر (یا کمتر) از منطقه آسایش حرارتی پرنده (منطقه آسایش حرارتی دامنه‌ای از درجه حرارت محیطی است که در آن دما تبادل انرژی با محیط صورت نگیرد : (Thermal Comfort Zone) که این منطقه برای انواع طیور متفاوت است. درجه حرارت بدن طیور 41°C برابر با 106°F می باشد.

اگر پرندگان به هر دلیلی بین حرارت تولیدی بدن و حرارت از دست رفته بدن نتوانند تعادل ایجاد کنند و گرمای تولیدی بیشتر از گرمای از دست رفته باشد دچار استرس گرمایی می شوند.

استرس اکسیداتیو

استرس اکسیداتیو نشانگر یک عدم تعادل بین تولید و ظهور انواع رادیکال آزاد اکسیژن و توانایی سیستم بیولوژیک برای سم زدایی و یا ترمیم آثار مخرب آنهاست. استرس اکسیداتیو به وضعیتی اشاره دارد که توانایی سیستم بیولوژیک برای سم زدایی و یا ترمیم آثار مخرب انواع رادیکال های آزاد اکسیژن به قدر کافی نباشد، لذا آسیب های اکسیداتیو به سلول، بافت یا ارگان های بدن را به دنبال خواهد داشت. در این وضعیت رادیکال های آزاد اکسیژن یا سایر بنیان های باردار فعال بر ایمنی بدن غلبه نموده و این ترکیبات باردار می توانند به بافت های مختلف بدن آسیب وارد و عمل ارگان ها را مختل کنند. در واقع در حین استرس اکسیداتیو میزان آنتی اکسیدان ها (عوامل خنثی کننده ترکیبات باردار اکسیژن) در بدن کاهش می یابد و بدن نیاز دارد جهت مقابله با ترکیبات آزاد اکسیژنی از منابع بیرونی کمک بگیرد که در صورت فراهم سازی مکمل های آنتی اکسیدانی، می توان بر استرس اکسیداتیو غلبه نمود.

امروزه یکی از شایع ترین مشکلات فارم های پرورش طیور افت ایمنی است، این عارضه در همه جای جهان مشاهده شده و خسارت اقتصادی چشمگیری به صنعت طیور وارد می کند. افت سیستم ایمنی سندرومی است که نشانه های کلینیکی ندارد. ولی با این علائم مشاهده می شود: ۱- عملکرد ضعیف ۲- کاهش یکنواختی ۳- وزن بدن کم ۴- افزایش ضریب تبدیل غذایی ۵- نیاز به واکسیناسیون مکرر ۶- افزایش مرگ و میر ۷- عفونت های باکتریایی ثانویه ۸- تحلیل ارگان های لمفوئیدی

مطالعات و فعالیت های تحقیقاتی نشان داده اند که سطوح بالای برخی ویتامین ها مانند ویتامین E می توانند عملکرد سیستم ایمنی پرنده را به ویژه در شرایط تنش ناشی از عوامل محیطی بهبود دهند. در حالی که نیاز

مندی مرغ گوشتی به ویتامین E بین ۲۰ تا ۸۵ واحد در هر کیلوگرم خوراک عنوان شده، تحقیقات نشان داده اند که سطوح بالاتر حتی تا ۳۰۰ واحد در کیلوگرم خوراک موجب بهتر شدن پاسخ ایمنی می گردد.

همراه شدن برخی ویتامین ها با مواد موثره گیاهی می تواند در حل مشکلات موجود در مرغداری ها مانند کاهش ایمنی و تلفات بالا و کاهش عملکرد و مشکلات متابولیکی مانند عارضه کبد چرب پیشگیری نموده و بازدهی را در واحدهای پرورش طیور افزایش دهد.

در همین راستا شرکت تهران مکمل پارس با توجه به ذخایر متنوع گیاهان دارویی کشور و با اتکا به توان علمی متخصصین داخلی اقدام به تولید محصولات جدید خود با نام های بیوسنس، پاورشل، لیور ریکاور و ویتاپرو در کیسه هایی به وزن ۱۰ کیلوگرم و مقدار مصرف یک کیلوگرم در هر تن خوراک آردی نموده است.

معرفی محصولات:

بیوسنس (Bioessence)

ترکیبی از عصاره ها و اسانس های گیاهی است که بر روی دستگاه گوارش حیوانات موثر بوده و موجب بهبود قابل توجه شاخص های عملکردی مانند افزایش رشد و تولید، آمادگی بهتر روده برای مقابله با استرس ها، کاهش ضریب تبدیل غذایی، کاهش تلفات و افزایش سلامتی، تثبیت وضعیت روده و کاهش وقوع اسهال، کاهش تولید گاز آمونیاک می گردد.

موارد مصرف: محرک رشد، افزایش اشتها، افزایش بازدهی خوراک، بهبود هضم غذا، کمک به تثبیت وضعیت

روده و تقویت فلور طبیعی روده

حیوان هدف: طیور گوشتی، تخمگذار، مادر و آبزیان

مواد تشکیل دهنده: عصاره و اسانس های گیاهان رازیانه، مرزه، پونه کوهی، انیسون، بادرنجبویه و آویشن

پاورشل (Powershell)

پاورشل با تامین مینرال های روی، مس، منگنز، آهن و سلنیم به ساخت پوسته با کیفیت وضخامت مناسب کمک می کند. این مینرال ها به شکل کیلیت شده با اسیدهای آمینه گوگرددار بوده و با راندمان بالا در دستگاه گوارش جذب می گردند. همچنین گروهی از ترکیبات اسیدی آلی در پاورشل وجود دارند که با ایجاد حالت اسیدی در دستگاه گوارش موجب بهبود جذب کلسیم، فسفر و سایر مینرالهای موثر در کیفیت پوسته تخم مرغ می گردند.

موارد مصرف: تقویت پوسته تخم مرغ، افزایش استحکام و ضخامت پوسته تخم در مرغان تخمگذار و مادر کاهش مشکلات پا در مرغ و بوقلمون گوشتی

مواد تشکیل دهنده: اسیدهای آلی و مینرال های روی، مس، منگنز، سلنیوم و آهن به شکل کیلیت شده

لیورریکاور

لیورریکاور ترکیبی است از کلیه عوامل لیپوتروپیک که موجب افزایش جابجایی اسیدهای چرب در بدن و تسهیل در سوخت و ساز آنها می گردد. این ترکیب می تواند با بهبود سوخت و ساز چربی ضمن پیشگیری از کبد چرب از عوارض بعدی آن پیشگیری نماید.

مواد تشکیل دهنده: ویتامین E، سلنیم آلی، ویتامین B₅، بیوتین، ویتامین B₁₂، ال-کارنتین، کولین،

اکسید روی، آنتی اکسیدان

موارد مصرف: پیشگیری و کاهش سندرم کبد چرب

حیوان هدف: مرغ تخمگذار، مرغ مادر، گوشتی

ویتا پرو (vitaPro)

ویتاپرو مجموعه ای است از عوامل موثر و تقویت کننده سیستم ایمنی شامل ویتامین های A,E,C و عنصر سلنیم به همراه برخی گیاهان داروئی خاص. این مجموعه عوامل با تقویت سیستم ایمنی به پرنده کمک می کند تا در مقابل عوامل مهاجم ویروسی و باکتریایی و استرس های محیطی به نحو کامل تری مقاومت نماید. به این ترتیب درگیری و ابتلا به بیماری همچنین تلفات به نحو چشمگیری کاهش می یابد.

مواد تشکیل دهنده: ترکیبات گیاهی ویژه ، ویتامین های A، E، C ، سلنیوم آلی و آنتی اکسیدان

موارد مصرف : تقویت سیستم ایمنی طیور در برابر عوامل ویروسی و باکتریایی و بهبود ضریب تبدیل غذایی و افزایش رشد